

Наприклад, велика роздрібна мережа може аналізувати дані про продажі і виявляти повторювані патерни поведінки клієнтів, такі як пікові продажі пі час святкових періодів або сезонних змін попиту на певні товари. Використання алгоритмів машинного навчання та статистичного аналізу дозволяє автоматично виділяти ці шаблони і забезпечує бізнес-аналітикам та керівникам інформацію про типові структури та тенденції в даних. Аномалії – це дані або події, які відрізняються від очікуваного стандарту або норми. Вони можуть бути сигналами про проблеми або можливості для покращення бізнес-процесів.

Отже, підприємства, які уміло використовують великі дані, набувають конкурентних переваг, оскільки можуть оперативнo реагувати на зміни на ринку та адаптувати до них свої стратегії. Важливо, що успішне використання великих даних вимагає не лише наявності технологічної бази, але і правильної стратегії, аналітичної експертизи та дотримання вимог щодо конфіденційності та захисту даних.

УДК 330

Стецюк Олеся

студентка групи ППm-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Маркович Ірина

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Olesia Stetsok

Student of PPM-51 group

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Iryna Markovych

PhD (Economics), Docent

Associate Professor of the Economics and Finance Department

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ INFORMATION PROVISION OF ANALYSIS FOR MAKING INVESTMENT DECISIONS AT THE ENTERPRISE

Всебічна можливість реалізації інтересів суб'єктів господарювання на всіх рівнях управління вимагає високорівневого використання інвестиційних ресурсів, активного технологічного розвитку та інновацій. Підвищення результативності інвестиційної діяльності підприємства дає змогу укріпити та наростити виробничий, ресурсний та фінансовий потенціал, а також здобути стійке положення на конкретному сегменті ринку.

Інвестиційна діяльність підприємств часто пов'язана із ступенем непередбачуваності очікуваних результатів інвестиційних проектів. Ця непередбачуваність зумовлена основною властивістю інвестиційного процесу – ризиком, який є залежним від різних напрямків вкладення інвестиційних коштів. Перед прийняттям управлінського рішення щодо інвестиційної діяльності, підприємства проводять аналіз інвестиційних проектів з метою оцінки їх привабливості в контексті співвідношення витрат, ризику та очікуваних прибутків. Проте, найсуттєвішим фактором є прийняття управлінського інвестиційного рішення на основі результатів аналізу, з іншими словами, вибір найбільш прибуткового проекту відповідно до передбачених оцінок. Зокрема, аналіз доступної інформації про проект і можливість об'єктивної оцінки відіграють рішучу роль у генерації прибутку від інвестиційної

діяльності підприємства.

Значна кількість методологічних питань, пов'язаних із аналізом інформації для оцінки інвестиційного ризику на підприємствах, залишається актуальною та вимагає чіткого обґрунтування та розробки нових підходів та методик з урахуванням викликів глобалізації в економіці при умовах багатокритеріальної невизначеності. Ця необхідність особливо актуальна в контексті пошуку найбільш оптимальних підходів для аналізу та оцінки інвестиційних проектів.

Інвестування – один із ключових аспектів функціонування суб'єктів господарювання, що дозволяє їм досягти стійких конкурентних переваг на ринку та забезпечити стійке розвиток. Підприємства на будь-якому етапі свого життєвого циклу мають розглядати різноманітні інвестиційні ідеї та вживати рішень щодо одного чи іншого проекту[3].

На нашу думку, інвестиційні рішення – це різновид управлінських рішень щодо інвестицій суб'єкта підприємництва, які займають особливе місце в системі управління, оскільки, мають довгостроковий характер, досить вагомі з огляду обсягів ресурсів, що залучаються для їх реалізації і пов'язані із підвищеними ризиками.

Саме тому необхідно визначити критерії оцінки прийняття раціонального інвестиційного рішення основою якої є інвестиційний аналіз. Наявність правильного економічного обґрунтування ефективності інвестицій дозволяє порівняти можливі варіанти вкладення ресурсів в технічні, технологічні, організаційні й інші заходи, представлені у кожному інвестиційному проекті. Однак, варто розуміти, що подекуди навіть детально розраховані витрати щодо реалізації інвестиційного проекту не можуть бути гарантією якості проекту з огляду на фактори зовнішнього середовища, які не можна передбачити у зв'язку з їх формами – мажорною основою (війна, пандемія COVID-19 та інші надзвичайні події).

Отже, для того, щоб зробити проект таким, що працює, а інвестиції реальними, на кожному етапі (стадії) необхідний аналіз економічної доцільності та реалізації інвестицій або інвестиційний аналіз.

Саме завдяки інвестиційному аналізу можна системно оцінити недоліки і переваги проектів шляхом:

- збирання та аналізу даних про об'єкт інвестицій – аналіз фінансового стану та результатів діяльності;
- визначення інвестиційних пріоритетів: термін, дохід і їх взаємозв'язок з ризиком;
- розгляду альтернативних варіантів;
- аналізу існуючих проблем і врахування різних аспектів розробки та реалізації проектів до прийняття рішення про їх фінансування.

Отже, важливо відзначити, що оцінка фінансового стану підприємства та його фінансових результатів є вирішальним першим кроком на шляху до ухвалення інвестиційних рішень.

Можна розширити аналіз, користуючись наступними джерелами інформації для оцінки інвестиційних проектів: результати експертиз (юридичних, геологічних, екологічних, інженерних та інших); дані, доступні в глобальних інформаційних мережах, стосовно об'єкта інвестування; планові показники (бізнес-плани, інвестиційні бюджети тощо); висновки аудиторів та консультантів; інформація про ринок (ціни, ринкові сегменти, позиціонування тощо); методи та програми для об'єкта інвестування; кошторисна та інша фінансова інформація; деталі щодо персоналу, їх кваліфікація та навички; технічна документація; експертні висновки та аргументація інвестиційних проектів.

Підсумовуючи, широкий спектр джерел інформації дозволяє провести всебічний аналіз процесів інвестиційної діяльності. З цієї точки зору, системно організований та ефективно контрольований потік інформації визначає успішність проведення інвестиційного аналізу та, відповідно, прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Доречно також враховувати, що загальну сутність інвестування визначають два ключові фактори: час і ризик, а саме:

- час, адже отримання прибутку (доходу) планується в довгострокові перспективи;
- ризик, адже кошти вкладаються в певній кількості, а величина майбутнього прибутку (доходу), як правило, невідома.

На нашу думку, ризик є тим фактором, що дуже часто стримує інвестиційну діяльність підприємства-інвестора, і, з іншого боку, також гальмує можливість залучення інвестицій з боку підприємства – об'єкта інвестування.

Варто розуміти, що повністю уникнути ризику інвестиційної діяльності підприємством неможливо, але існують різноманітні інструменти як мінімізації, так і оптимізації його рівня за співвідношенням ступеня ризику та сподіваного доходу за проектами [1].

При прийнятті інвестиційних рішень, важливий аналіз ефективності та ризику. Проте важливо пам'ятати, що роль інтуїції, досвіду і підприємницького обдаровання при прийнятті таких рішень немало велика.

Для обрання найкращого інвестиційного рішення, необхідно користуватися надійними методами для оцінки їх ефективності. Тому весь процес прийняття інвестиційних рішень повинен супроводжуватися відповідними розрахунками. Ці розрахунки допомагають визначити, чи варто інвестувати кошти в певний проект. Навіть за різних типів проектів та різних умов реалізації, оцінювання доцільності прийняття інвестиційного рішення варто проводити єдиною методологією та на основі єдиної системи обґрунтування принципів.

Таким чином, прийняття рішень на інвестування ґрунтується, в основному, на наступних принципах оцінки його ефективності:

- аналіз інвестиційного проекту всього життєвого циклу;
- моделювання грошових потоків, включаючи всі пов'язані із реалізацією інвестиційного проекту грошові надходження та витрати;
- оцінка всіх можливих альтернатив інвестування;
- принцип позитивності та максимуму ефекту;
- урахування чиннику часу при оцінці інвестиційного проекту (дисконтування);
- врахування всіх можливих наслідків інвестиційного рішення (економічні, екологічні, соціальні);
- багатоетапність оцінки на різних стадіях життєвого циклу проекту [2, с. 89].

Вивчаючи наукові розвідки вітчизняних дослідників, ми вбачаємо необхідність у створенні єдиної інтегрованої системи для адекватної оцінки інвестиційних рішень. Ця система базуватиметься на результатах фінансового аналізу, експертних оцінок ризиків проектів і методах визначення найкращого співвідношення між рівнем інвестиційного ризику та прибутковістю проекту, з обов'язковим врахуванням особливостей підприємств в залежності від їх виду діяльності та сектору економіки. Це не лише сприятиме підвищенню ефективності інвестиційної діяльності на рівні підприємств, але й сприятиме формуванню інвестиційного клімату у країні, що сприяє привабливості міжнародних інвесторів та підтримує вітчизняних підприємців.

Перелік використаних джерел:

1. Кудря Я. В. Управління інвестиційними ризиками промислових підприємств : монографія; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; наук. редактор д.е.н., проф. С. О. Іщук. Львів, 2019. 174 с. (Серія «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі»). URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190010.pdf> (дата звернення: 19.10.2023).
2. Леось О.Ю., Семенова К.Н. Особливості прийняття інвестиційних рішень та формування інвестиційного портфелю на промислових підприємствах України. *Економіка та держава*. 2013. № 10. с. 86-89. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/10_2013/21.pdf (дата звернення: 19.10.2023).
3. Морщенок Т.С. Прийняття та обґрунтування інвестиційного рішення в умовах ризику. *Економіка промисловості*. 2009. № 4. С. 109-114. URL: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/10348/st_47_17.pdf?sequence=1 (дата звернення: 19.10.2023).